

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Besök i Östtimor

Kristina Lundborg, som arbetar vid Life and Peace Institute (LPI) i Uppsala, talade om sitt besök i Östtimor under två veckor i maj-juni vid kommitténs medlemsmöte den 4 november. LPI grundades som ett resultat av världskyrkokonferensen 1983, blev operativt 1985 och har därefter fungerat som ett resursorgan för kyrkan och religiösa organisationer med fokus på Afrika. Arbetet är inriktat på konflikttransformering utifrån uppfattningen att konflikter är en del av livet och den samhälleliga utvecklingen därför måste hanteras riktigt. Verksamheten omfattar forskning, praktiskt arbete och kapacitetsutveckling.

Arbetet med Östtimor inleddes 2006 efter att en förfrågan år 2004 hade kommit från den protestantiska kyrkan: institutet medverkar bara om det har blivit inbjudet att delta i ett projekt. År 2006 hölls en konferens om inter-religiösa relationer i Östtimor, där 90 % av befolkningen är katoliker. Konferensen behandlade även kyrkans roll i försoningsprocessen. Regeringen hade bitt kyrkan att ta en aktiv del i försoningsarbetet. Kyrkan hade dock vissa betänkligheter då det gällde att driva arbetet på egen hand. Det beslutades att upprätta ett inter-religiöst forum för att förebygga religiösa motsättningar. Detta forum består av fyra högut-

bildade personer som är efterfrågade på arbetsmarknaden och därför till viss del också drar sig för att göra grovarbetet inom organisationen. LPI stödde konferensen men har inget kontor i Östtimor och arbetar därför via Progressio (tidigare Catholic Institute of International Relations).

Fortsättning på sidan 5

Bergen i närheten av Maubisse. Foto: Kristina Lundborg

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Forståttning från sidan 1

Målet för detta inter-religiösa forum var att slutföra arbetet för försoning och kapacitetsuppbyggnad till år 2008.

Besök i Östtimor

Syftet med Kristinas besök var att följa upp hur projektet hade utfallit. Kristina deltog i en konferens som var en uppföljning av den som hölls år 2006. Konferensen hade som tema försoning och lidande. Kyrkoledare hade förts samman och talade utifrån sina religiösa perspektiv om lidande. Enligt Kristina var ceremonierna kring konferensen viktigare än innehållet, men det var ändå betydelsefullt att delta. I konferensen deltog kvinnorna lika aktivt som männen. Hon menade att för samhällseliten är lidandena under den indonesiska ockupationen 1975-1999 en avslutad fråga medan den inte är det för offren.

LPI ska dock inte fortsätta arbeta med Östtimor, eftersom det finns andra organisationer på plats och det är svårt att arbeta från Sverige. De två gångna åren har för Östtimor varit en lärorik process och ett viktigt arbete har gjorts. Under besöket vistades Kristina mest i Dili och träffade religiösa ledare, men hon besökte även Maubisse i bergen inne i landets centrala delar. Det framkom att ett problem för kyrkan nu är att finna en ny roll efter att ha varit en pådrivande motståndskraft under ockupationsåren. Den katolska kyrkan är en konservativ kraft - biskoparna vill till exempel inte att Gamla testamentet översätts till tetum. Kyrkan äger 70 % av marken i ett land där markfrågan är ett problem.

Intryck

Dili är nu i hög grad återuppbyggt efter förödelsen 1999, men det finns hus med kulhål i från våldet 2006. Kristina nämnde att 70 % av vägarna regnar bort varje år. Vägarna är ej heller byggda för tung trafik.

Fattigdom karakteriserar landsbygden, men människorna där klarar sig tack vare att de är självförsörjande bättre än de som bor i Dili, där 80 % av befolkningen är arbetslös. Landsbygden behöver utvecklas genom att installeras och vägar byggs. Flyktingläger förekom överallt, trots att antalet flyktingar hade minskat. I skolan är utantillinläring vanlig.

Hon var nöjd med besöket, men menade att det hade varit önskvärt att besöka Östtimor innan projektet inleddes. Kristina visade bilder från bland annat parlamentets och utrikesdepartementets byggnader, stränderna och bergen. Utrikesdepartementets byggnad har byggts av Kina, som gör stora satsningar i Östtimor.

Diskussion

Försoningsprocessen omfattar offren för ockupationen och våldet 2006. Vanliga människor och samhällseliten

har olika uppfattningar i denna fråga. Den senare gruppen vill hålla sig undan. Utlänningar äger restaurangerna i Östtimor. De kineser som arbetar i landet har med sig tolkar och lever isolerade från det omgivande samhället. Enligt Kristina finns det för många NGO:s i Dili, varav flera arbetar med försoning och konflikthantering. Även kyrkan arbetar med dessa frågor och det verkar föreligga samordningsproblem. Det finns dock fungerande NGO:s och det är vanligt att landets få välutbildade människor byter arbete mellan dessa. Internationella NGO:s drar till sig utbildade människor som därigenom kan få bättre arbeten än om de arbetar för regeringen. Vissa välutbildade människor har flera arbeten som de inte vill dela med sig av till andra.

Dili är olik andra delar i Östtimor och på grund av de många utlänningarna i staden är restaurangpriserna höga. Mycket litet av pengarna som spenderas i Östtimor stannar kvar i landet som har liten egen produktion för försäljning. Det finns en naiv inställning till turismens effekter på ekonomin. Östtimor vill attrahera utländska direktinvesteringar som dock ännu så länge är begränsade. Ett problem i sammanhanget är att det är dyrare att ordna en uppkoppling till internet än att bygga ett hus. Inhemsk myndigheter och utländska organisationer har dock tillgång till internet och det finns internetcaféer.

Utländska insatser i Östtimor präglas av kortsiktighet med en planeringstid på tre-fem år i stället för att sträcka sig över en generation. Det förekommer nedvärderande attityder bland utlänningar som arbetar i Östtimor mot den inhemska befolkningen. Inga givare arbetar med familjeplanering. Genusfrågor är ingen prioriterad samhällsfråga i ett land där kvinnor har en underordnad position.

Gabriel Jonsson

Internflyktingläger i Dili. Foto: Kristina Lundborg